

talarpub@gmail.com

تالار

talarbrahui

talarbrahui

talarbrahui

+92 81 827824

پنه خاک: 4

نہاد: 10 روپي

15-09 اپریل 2022ء

سال: 19

تاڪ: 14

ایلوپنه غاتیا

2 میکوپنه

دین: روچہ، جانجوڑی ناسوب

(ایمن خواجہ)

نوشتا تک: نیازی تالعیلم

(سائرہ حبیب بلوچ)

☆☆☆

3 میکوپنه

حوالہ: براہوئی ادبی سوسائٹی نا

44 می سالگرہ نادر دادا ک

(مطلب مینگل)

نوشتا تک: لڑی آلا

(واجہ لطیف الملک بادی نی بلوچ)

☆☆☆

8 میکوپنه

پٹ و پول: براہوئی خلتی شاعری ٹی لوز آتامڈی

(19)

(حمید عزیز آبادی)

ہفتئی

All About #Brahui

کوئٹہ

تالار

براہوئی نابابت
براہوئی ٹی

ریسرچ اینڈ پبلی کیشن ناسر پورٹ اسے ٹی پانگانے کہ تدوک
آپناہ سال اٹی ہندوستان اٹی پانگوک بولی تیان دوسد بولی
چٹانو۔ دانا سوب شار تیا امگ و پاوال قبیلہ غاتا تینا ر بیدہ ٹی
بولی ٹی ہیبت کپنگ ء، دا ادارہ نار یسرچ نار دات 230 بولی
اسل چٹانو، وخت اس کہ 870 چٹنگ نادنگ آسر مسنو۔ لمہ ٹی
بولی تے مون تروک گڑتی تابابت پاکستان دنیا ٹی 28 می نمبر
آٹے، دنیا ٹی غٹ آن زیات بندغ آک انگریزی چارہ و
خوانگ کیرہ۔ داچ آدنیا ٹی رابطہ نا بولی تلتک۔ مچ آدنیا ٹی
انگریزی ٹی ہیبت تروک آ بندغ آتا کس اس ارب آن ہم
زیات مسن۔ بولی تارکھ واد افتاد بیروی یا شوندار ی تابابت پولکار
وچا ہندار آک کہی وڑتے پارینو۔ گڑا دا بابت نعرہ بازی و
احساس برتری آن پیش تمساحی آسر ءہنگ نا گرج ء۔

ہینکار و شوکار عبدالحمید قلات پرنٹر زینیل روڈ کونڈغان ہینک کرسا 302
فیہر 1 یونیورسل پبلیکس جناح روڈ کونڈغان تالان کرے

بولی، احساس برتری

(شوگال)

براہوئی بولی نابابت گڑتی تاتالان منگ آن پرنار کر آدا وڑانا
ہیبت آک تالان ءکہ تانگن زندہ آن نا بولی نا گڑتی تابابت
کس ہیبت کپ، نا بولی رکھوک ء، نا بولی ءدنیا ناچ ءطاقت
اس چٹنگ کپک، نن اسر زندہ قوم اسے آن، نا بولی ءکس اس
ننے آن پلنگ کپک، داڑان ایڈر تادہد اسکان ہم پانگک کہ ننا
بولی شوندار آ بولی تون ہم کوپ ء، یا زانگ نچ گھس کسپہ،
ولے رانگی و پٹ و پول نا بندار آمروک آچاچ و کس اس آتے
ہنگے تو تینن اس دا پانگک مریک کہ دا بیرہ نعرہ ء۔ یونیسکو نارو
اٹ 1950 ء آن بلیس داتم اسکان 230 لمہ ٹی بولی چٹانو۔
”ٹلس آف ورلڈ لینگویج ان ڈیجر 2009 ء“ نار دات دنیا ٹی
28 پاکستانی بولی تون اور دنیا نا 36 درسد (2498) بولی
تے تینا بقاء نا چندی وڑانا خلیس مون تروک ء، 24 درسد
(607) بولی بے رکھ، وخت اس کہ 25 درسد (632)
چٹنگ نا خلیس تون مون پے مون ء۔ داکان بیدس 20 درسد
(562) بولی تے بھاز زیات چٹنگ نا خلیس مون تروک ء۔
21.5 درسد (538) بولیک گڑتی نا گواچی ء۔ وخت اس کہ
کم وود 10 درسد (230) بولی متروک مسنو۔ وخت اس کہ
دنیا ٹی پانگوک 57 درسد بولی تے رکھوک گوندنگ۔ بھاشا

www.talarbrahui.com

.....ایمن خواجہ

ہر سال کروڑا تاج کھٹا مسلمانک سہوڑا آن بلیس دے اندری اسکان روچہ تو ررہ۔ دا منہ سال ائی دنیا نا جہاندی نیم شیخ ائی روچہ باسی تا مڈاٹ برساکرینے، دا دے تیشی دنیا نا کبھی شیخ آتیشی باسی وڈک و دیک مرغن۔

دا سال ہم کبھی علاقہ غائبی روچہ غاک چنک و کبھی جاگہ غائبی بھلن مرور۔ گڑا دا جانجوری کن فائدہ نا ہیبت اسے؟ و اگہ بندخ پدیرسہ 30 دے اسکان دا وڈ کر سا کا ہے تو اونا جون انت زہم ہرک؟ تکلیبی و ژاٹ بندخ نا جون روچہ نا بناغان بلیس ہشت گھنٹہ اسکان ہڑدے نا و ژاٹ مریک، دا ہموخت و ہر اتم معدہ ٹی تموک گن خور نا گڑاک پور و ژاٹ ہضم مریرہ۔ اوکان پد جون، جعفر و رخ تیشی کوڑی مروک گلو کوڑا تا وڈ تے کاریم اٹ انگ نا بنا و یک۔ ہر اتم دا کوڑی ہم چنک تو گڑا جون چرپی تے دیر کر سا تو انائی کن کاریم اٹ اٹیک۔

جون ائی چج مروک چرپی تے کن خور نا وڈ بندادی راستگی دادے کہ بلوچ راج ائی نیازی نا شرف مدام نرینہ غان ہم زیات مسنے۔ دا ہیبت انا پد رند و خلنگ نا گرج و کہ ہمو ہر اور دیر گیری مروک ہرائی نا نیازی تے نت انا لیز پانگ نا بنا مس، انتے کہ زن خنہ کہ خلقی زنداٹ مہانداری مرے یا کشت و کشار، مالداری مرے یا ایلو کاریمک، نا نیازی تینا نرینہ غان ہم کو پد کاریم تے سر تر سا کرینے۔ اور نرینہ تون اور بلکن بھاز جاگہ اوڑان ہم زیات کاریم کرینے، و خاہوت نا تمبہ مسنے و ارے۔ وے ہر اتم کہ شاری زنداٹا بنا مس، تو داڑے نیازی نا شرف اٹ کتی تون اور اوڑے چار دیوالی ٹی بند ہم کنگ نا بنا مس۔ ولدا ہر اتم سعی تعلیم نا بنا مس، تو ولدا ہم نیازی آن تعلیم و تو ننگ نا بنا مس، و داڑتوں اور اوڑا ہم مس کہ خلق ائی ہم نیازی تیار رکھ آک و دار اوڑے نرینہ یا مار تا تعلیم نا تو موکل مس، وے مسن تا تعلیم آ رکھ خلنگا۔ و بھاز جاگہ غایتان تو دن و عوال ہم بس کہ مچ آسکو لنگ سسٹم و حرام ہم گوندگا۔ نرینہ غانے کن ہم دنیاوی تعلیم نا

دین

روچہ، جانجوری ناسوب

اٹ کاریم اٹ انگ آن وزن شیف تمنگ

نا بنا و یک۔ کویسٹرو ل نا کچ ائی کتی بریک، و شوگر نا خلیس و گڑتیک کم مریرہ۔

وے داڑتوں اور جون ائی شوگر نا کم متنگ

آن زوری و دمدریک نا وڈ ہم مریک۔

داکان بیدس کاٹم خلش، کاٹم نا گوتو کنگ،

کواک و باغان گند بنگ کون و غا و ہم مونی

بنگ کیرہ۔

مسدے آن بلیس ہفت دے اسکان: دیرا کتی

داسہ دا ہموخت مریک ہر اتم بیلگنی نا بنا

مریک۔ ہر اتم جون روچہ غا بیل یک تو

چرپی تے دیر کر سا اوختیان گلو کوڑ جوڑ کنگ نا

بنا و یک، ہندا سوب آن با ملگ آن پد

بایدے بندخ زیات آن زیات دیرکنے۔

انتے کہ روچہ بائی خید کنگ آن جون ائی

دیرا کتی متنگ یک، یعنی ڈی ہائیز ریشن

متنگ یک۔

دا نیام اٹ بندخ نا کونئی گڑا تیشی بایدے

توانائی والا کن خور اوڑا مرے۔ یعنی پیکن

و چرپ و گڑا کنگے۔

دا ہم المی و کہ کن خور نا وڈ بربر مرے۔ و

اوٹی پروٹین، بے و دیر اوڑا مرے۔

ہشت آن پانزدہ دے: جون بیل یک

مسٹیکو شیخ ائی جون روچہ غا بیل یک۔ و

بندخ نائب زرس جون مریک۔

ڈاکٹر زین معروف کیمبرج ائی اٹینسٹیز یا

وانٹیسو کیمر میڈیسن نا شیخ اتون گنڈوک

و۔ او پاک کہ داکان بیدس پین فائدہ ہم

اریر۔ دنکے:

..... لس زنداٹ بندخ ہڑدے گرج آن

زیات کیلورین کاریم اٹ اٹیک، ہراڑان

جون و ایلو گرج انا کاریم تے کن، یعنی تینا

نوشتانک

نیازی تا تعلیم

کسر و تو ننگ۔ وے ولدا ہم او فتنے کن وارخواہی تا کچ مسن تیان زیات کس، و اوختیان بھاز آک تعلیم دوئی کریر، وے نیازی تا تعلیم نا بابت نا راج پد تمسا کرے۔ و داسہ دا شو ندر آ ووراٹ ہم اونا کچ اسل بھاز کم و۔ گڑا داس نا وخت انا خلقی آ مخلوق کہ نسک، یا ایلو بنا وخت انا بندخ آک سرہ، نیازی تا تعلیم یا نیازی تا پیش تمنگ و اسہ میار اس تنگ نا بنا و کریر، یا دادے اسہ متنگ کپروک و ہیبت اس پاریر کہ نیازی تا پیش تمنگ میار و شکلی گری نا ہیبت اسے۔ ہمو وخت اناک نیازی تا تعلیم وچ اس ہم تلو سہ۔ اسہن ہر تودا راستگی تینا جاگہ غاک کہ دین اسلام ہم نیازی مرے یا نرینہ او فتنے تعلیم دوئی کنگ آن

..... سائرہ حبیب بلوچ

جوڑ جاڑکن جوان وخت رسینک، روچہ نا دے تیشی داویل ایسر مریک، و جون کیلوریز آتے چٹنگ آن چپ ایلو گڑا تینا ہم چکار یک۔ ہندا سوب و کہ سوگو متنگ و جراثیم آتامون اٹ سناک کن مک رسینک۔

16 آن 30 دے: زار کفنگ

روچہ نا گڈ کیودے تیشی جون بیلگنی با عمل تون اسل ہم گرج مریک۔

بھلا روتینک، جعفر، بک و سل دا نیام اٹ

زار تے کفنگ نا عمل

(detoxification) آن گدریک نا

بنا و کیرہ۔

ڈاکٹر معروف پاک کہ ”دا نیام اٹ ہزودہ

غاتا کاریم جی واکداری اٹ برجا سکل۔

و بندخ نا یادداشت و چکار کنگ نا و س

وواک گین مریک۔

اگہ بیلگنی کبھی دے اسکان پد ریسہ

برجا سلیس تورخ تا دیر متنگ نا بنا مریک۔

وے روچہ ٹی دن منک، انتے کہ روچہ اسہ

دے اٹ چنک۔ (یعنی با ملگ اسکان

چلیک، و پدا پگہ غا بنا یک، و ولدا با ملگ

اسکان چلک)

..... اینو پگہ ہر جاگہ ٹی نیازی تا گرج

مریک۔ اینو نا دور اٹ نیازی یک نرینہ

غاتون اور کاریم کنگ کیرہ۔ ہرا نیازی و

بنداوی تعلیم و ہیلکاری نا اور خواہی ملک، او

ہر گام آ نرینہ غاتا کمار ہم مریک۔ دا ہیبت

ائی شیخ و شک اس اف کہ خوانندہ غا نیازی

اُرا ناویل آتے چٹنگ، و چنا تا ہیلکاری نا

حیثیت راج ائی ہندن و دن کہ انسان نا

بدن ائی شیخ انا ہڈ مریک۔ اگہ شیخ انا ہڈ کمزور

مریک، تو چج بدن کمزور و بیکار مریک۔

نیازی نا خوانندہ متنگ بھاز المی و۔ انتے

اسہ جوان کمار اس متنگ یک، اسہ بھلو

سے نا پانگ و کہ اسہ مار و خواننگ اسہ

انسان اسے نا شون تنگ نا بریر و، وے

اسہ مسٹر اسے خواننگ مچ و خاہوت اسے

شون تنگ آ بنا و۔ انتے کہ ہمو مسٹر اسہ

دے اس لمہ اس جوڑ مریک، او تینا چنا تا

تعلیم و ہیلکاری، و جانجوری نا جوان خیال

و تنگ یک۔ پاکستان آ بنا رانگا پد تموک

ملک اکن المی و کہ او تینا نیازی تا تعلیم آ

زیات چکار کے۔ انتے کہ خوانندہ غا نیازی

نرینہ غانے ٹی خود اعتمادی و تینا کاریم و

زمواری تے سر تنگ نا جوڑہ غانے ودی

یک۔ خوانندہ غا نیازی بروک و وخت انا

بندخ آتے ٹی جوان انکا اخلاق و ادب و

قدر آتا و دستگ یک۔

..... اینو پگہ ہر جاگہ ٹی نیازی تا گرج

حوال

براہوئی ادبی سوسائٹی نا 44 می سالگرہ نا دودا اک

نظامت ثقافت بلوچستان نا ڈائریکٹر داؤد ترین گپ و تران کرسا پارے کہ ننا محکمہ نا کوشت منسے کہ صوبہ ٹی ادب و ثقافت نا شون تنگ کن گام گنج کین، دارداث نن دوداؤ تنگ نا چر جوئی ء برجاتخان، داکان بیدس از مکار و ادیب آ تا مالی مککاری کن وں انا کچ گام گنج کنگ انگ ء۔ براہوئی ادبی سوسائٹی نا داسرہسب آ دودنا ست ء بھلن کرینے۔ دا وخت آ سوسائٹی نا چیئر مین عبدالقیوم بیدارتینا ادارہ نا کارکڑ ء بیان کرے و دوداٹ ساڑی نوشکار، از مکار و خاص وڑاٹ صوبائی محتسب نذر بلوچ و صوبائی محکمہ ثقافت نا سیکرٹری اصغر حریفال و داؤد ترین نا ست انا بٹب اٹ منت ء ہرنے۔

دودا بنائٹی براہوئی ادبی سوسائٹی نا کنڈ آن شینک مروک کتاب آ تا مون پاشی مس۔ دا وخت آ افضل مراد، وحید زہیر، حسن ناصر، انور زیب و نورخان محمد حسی کتاب آ تینا تبصرہ کرے۔ دا وخت آ براہوئی اسٹیج ڈرامہ ”دائم داسد زندا سے“ پیش کنگا، ہراہروک آتے بھاز دوست بس۔ دا ڈرامہ نا نوشٹوک و ڈائریکٹر اے ڈی بلوچ نیکہ۔ وخت اس کہ از مکار آ تیبی عبداللہ غزنوی، صبیحہ بلوچ، تانیہ خان، ریاض ساگرونا صراسل اسک اوارنسر۔

افضل مراد، نورخان محمد حسی، وحید زہیر، حنیف مزاج، یوسف نسیم، عجب خان سائل، انور زیب، حمید عزیز آبادی، حسین بخش ساجد حسن ناصر، عزیز بیدار و ایلوک اوارنسر۔

کیم اپریل آ براہوئی ادبی سوسائٹی نا سالگرہ نارداٹ 2021ء آئی شینک مروک کتاب آ تا مون پاشی نا دودا ڈہلک۔ دا وخت آ اسے اسٹیج ڈرامہ اس پیش کنگا۔ دا دودا صوبائی محکمہ ثقافت نا مککاری اٹ نوری نصیر خان کلچرل کمپلیکس اٹی ڈہلک۔ دیوان نا خاص انگا مہمان صوبائی محتسب نذر بلوچ کس۔ دا وخت آ تران کرسا او پارے کہ ادب و ثقافت، مہر و ایلہداری نا کلہو ء لس کنگ نا گچین ء وڑ ء۔ اینو ناویل آتے پیدوار کنگ، بد بیسی و مونجائی نا چاگڑد نا چٹنگ اٹ ادیب، دانشور و از مکار اک اہم ء کڑد اس ادا کنگ کیرہ۔ او پارے کہ فنکار و ادیب امن، مہر و یکنی نا درور میرہ۔ اوقا ست بڑی آن راج ء

بیگتون بحرین آن بروک آمہمان، شاعر، ادیب، پولکار عمران فریق تون اسے دیوان اس اڈ تنگ۔ دا وخت آ نورخان محمد حسی، افضل مراد، وحید زہیر، عبدالرازق اباکی و ایلوک عمران فریق نا شخصیت آہیت کرسا پارے کہ عمران فریق، براہوئی زبان اٹی شرو نظم اتون اوار علم عروض نا بابت ہم اہم ء کتاب نوشٹہ کرینے، ہرا شاعر ادیب آتے کن کمار منگ کیرہ۔ دا وخت آ عمران فریق پارے کہ اینو براہوئی ادب شوندری نا کنڈ آ گام کنگ ء، ہرانا کریدٹ براہوئی ادبی سوسائٹی کن کا بک۔

31 مارچ نا دے براہوئی ادبی سوسائٹی نا سالگرہ نا بابت مشاعرہ اس اڈ تنگ، دا مشاعرہ نا شونکاری نا دودا آتے انور زیب سرتس۔ مشاعرہ نا کماشی ء سوسائٹی نا چیئر مین عبدالقیوم بیدار کرے، وخت اس کہ براہوئی زبان ناچی آ شاعر غریب شاہ انجم و یوسف نسیم مہمان خاص نسرہ۔ دا وخت آ ہرا شاعر اک کلام پیش کرے، اوقیٹی

براہوئی زبان و ادب نا بابت کئی ادبی ادارہ غاک کاریم کنگ اٹی ء، وے براہوئی ادبی سوسائٹی تینا اسے جتا ء پچار اس محکمہ۔ دا براہوئی زبان نا ہموادارہ ء ہراٹی براہوئی اسٹیج ڈرامہ ء درستی راستی کرے۔ داکان بیدس براہوئی جدید ادب نا شون تنگ اٹی دا ادبی ادارہ تاریخی ء حوالہ اسے۔ 1980ء آن پد براہوئی جدید ادب اٹی افسانہ، ناول، ہائیکو، سفر نامہ، شخصی خاکہ، جدید نظم، ڈرامہ ایلوک آ تیا کل آن مست براہوئی ادبی سوسائٹی کتاب شینک کرینے۔ داکان بیدس براہوئی رسم الخط، صورتخطی نا بابت جہانی سیمینار کرے، ہرانا مہر پروفیسر ڈاکٹر عبدالرازق صابر کس، ہرانا کوشٹ آ تیان کونڈ، قلات، خضدار و سندھ اٹی کئی دیوانک مسر، و ہرا قیٹی براہوئی زبان تون اوار ایلو پنی آ ادیب، شاعر و چاہندار اک پیش بلکر۔ دا کل دیوان تا حوال و فیصلہ غاٹے رکنگ کن ڈاکٹر عبدالرازق صابر ”براہوئی لکھوڑ“ نا پین اٹ اسے کتاب اس ہم شینک کرے۔

نوشتانک

لڑی آلا

..... واجہ لطیف الملک با دینی بلوچ
چیئر مین بلوچی پٹ و پول لہز انکی گل نوشکے بلوچستان

دخت آک بریرہ و کارہ
دشن شرمندہ ء لیلوی آ لا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
گر شوان تون روان ء لیلوی آ لا
بھاز نمہ دار ننا گدان ء لیلوی آ لا
اف داڑے اسل ننا دود آ تا درور
جہان اٹ دا ننا شان ء لیلوی آ لا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
نوشکے و مکران لیلوی آ لا
چاگنے و بولان لیلوی آ لا
کل ہند آک دوست ء کنے لطیف
دا زیبا بلوچستان لیلوی آ لا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
لیلوی آلا، ایلوی آلا

ہر کنڈ آ دھول و چاپ ء
دا ننا پچار ء لیلوی آ لا
دود و ربیدہ ء لیلوی آ لا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
دستور دا زندہ ء لیلوی آ لا
لیلوی آلا، ایلوی آلا

آسمان ہرک ء لیلوی آ لا
ڈغار سلوک ء لیلوی آ لا
ہر پارہ غا بلسم نا رنگ آک ء
پھل آتے ہا شاعوک ء لیلوی آ لا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
چچ آک قطار ء لیلوی آ لا
مہار پہ مہار ء لیلوی آ لا
مش تیبی چکل، چاگڑد اٹ زیاد ء
خوشی اٹ کل اوار ء لیلوی آ لا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
جہر تفوک ء لیلوی آ لا
ہورہ گروک ء لیلوی آ لا
کاروان منزل کن کا بک
شزہ بروک ء لیلوی آ لا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
لیکو زہیروک ء لیلوی آ لا
ڈیوا لگوک ء لیلوی آ لا
چکا و بھلاک ساڑی ء
شاعر آ خنک خلوک ء لیلوی آ لا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
لیلوی آلا، ایلوی آلا
پاگ و پازوار ء لیلوی آ لا
زیب و زہیدار ء لیلوی آ لا

(19)

پٹ و پول

براہوئی خلقی شاعری ٹی لوز آتامڈی

نوشتکار براہوئی زبان نا پڑا پٹ و پول نارداٹ اسہ بھلوپن ..... جمید عزیز آبادی

اسے ناخواجہ ۽ داپٹ و پول اٹی او براہوئی زبان نالوز آتے
خوندی کنگ ناکوشت اس کرینے، ہراقط وارچلینگک: شوکار

ای لوز چولہ کنگ نارداٹ اسہ گوئڈ ۽ کوشت اسے نابنا ۽ کرینٹ، ہرا کہ براہوئی خلقی شاعری تے ٹی پانگا نو، ہرا براہوئی ناپٹ و پولی براہوئی خلقی شاعری نا کتاب آتے ٹی خوندی ۽ دا کاریم ۽ داسوب آن مونی اتنگ نا کنگ کرینٹ کہ براہوئی خلقی شاعری ۽ سرپند متنگ تون او اور براہوئی زبان نامکن آ لوز آتامعہ ہم خوندی مرے۔ ہرا کہ بروک آ وخت اٹی جم لوز بلدنا سوردریاب اٹ او اور مریر۔ کنا است خواہی دادے براہوئی خلقی ادب نا کتاب آتے ٹی غلطی ناچ ۽ گنجائش اس مف۔ او نا سوب دادے کہ براہوئی زبان نا قدرت او نا خلقی ادب اٹی خوندی ۽ اگہ اسہ لوز اس غلط پیدا وارس تو لوز تینا دروشم ۽ گم گار کیک ہمولوز بروک آ گلزادہ غایتان آضتی اودیم مریک۔ ای ہرا براہوئی خلقی شاعری ناپٹ و پولی کتاب آتے دا بابت خواناٹ، تو لوز چ کنگ نادے تینی چندی لوز آک پروف ردی نا گواچی خنکارہ، واہم ای شاعری ناٹھو نا ڈیک ۽ ہر ساودے اصل معہ تنگ ناکوشت کرینٹ۔

یاتی:۔ شیلو ہرا لوز آتامون اٹ استار خلوک ۽، اوقامعہ فا تا پٹ و پول کن فیلم ورک نا گرج ۽ جمید عزیز آبادی

کینجر	پٹ و میدان ناچک اس	ڈب اٹی بلکن چوٹول چڑ ۽ ایل کینجر۔ باڑومر ۽ (شیلو، 142)
باڑو	پٹ و میدان ناچک اس	ڈب اٹی بلکن چوٹول چڑ ۽ ایل کینجر۔ باڑومر ۽ (شیلو، 142)
کاز	باڑن آکاشم، ڈب بوج و بے	سُر ۽ بک نی سازانا
دوبہ	الزام	سقا چڑینک اس کازانا (شیلو، 143)
نگ	نسخان، تاوان، ڈز	ٹہہ بیست ارے نے آڈک انا شاپہ دوبہ ۽ بک انا (شیلو، 147)
تلانگ	☆	سجی دوک آسورانا مش و تلانگ ۽ پورانا (شیلو، 148)
سربر	موش، مون اٹ ہنوک آ	چنڈل گھرا نا سربر ۽ لٹ اس نت آن تے کوربرے (شیلو، 149)
ہیم	خوف، بھیم، روم، اثر	غار سے دا نیم انا چک بھاز ۽ بوم انا (شیلو، 160)
میم	میڈم، مدّم	موٹل ۽ دا میم انا خوش اگنا گند ۽ میم انا (شیلو، 160)
سیب	رنگ کرک آکاس، پشم	مزل ۽ تے کیب انا چے موٹل ۽ دیگ انا چا وہ رنگ ۽ سیب انا (شیلو، 161)

تچ	☆	خل تے خشک تچ انا بنگ ۽ تے بیگہ نا (شیلو، 161)
مازرو	☆	نازل تورے مازرو ۽ نازل نا جاگہ تھازرو ۽ (براہوئی لوک گیت، 95)
زنگولہ	☆	کونڈے نا بنگلہ نازل نا چوٹیل نا زنگولہ (براہوئی لوک گیت، 95)
ریٹانٹ	جاری، سفر برجا	بگ اس دا کسراٹ ریٹانٹ ۽ موٹل نا کنا گٹ ناچیبناٹ ۽ (براہوئی لوک گیت، 92)
ٹوری	جنگل نارخت اسے ناپن	جنگل اٹی درخت اسے پن تاٹوری ۽ موٹل کنا تچ آتا جوڑی ۽ (براہوئی لوک گیت، 93)
بہیر	لشکر، فوج، بلٹن، مجاہد، سرمچار	زڑان زہیر آن نے تون بہیر آن (براہوئی لوک گیت، 70)
چیت	دسک انا چچ اس، چچ انا اسہ وڑاس	آلم تے امپنے بلکنے بولان ۽ کوس تے لعل چیت اس لپ لپ آ شولانے (لیلی مور، 11)
ہاٹی	قدبالاد	آلم تے امپنے بولان ناہاٹی ۽ ہٹکنی شپارکی لیلی ناہاٹی ۽ (لیلی مور، 11)
شپارک	شہت آبارسقا، ہٹکن بوز	آلم تے امپنے بولان ناہاٹی ۽ ہٹکنی شپارکی لیلی ناہاٹی ۽ (لیلی مور، 11)
جوبل	جوبان نامہراٹ ہلوک آپن، ضلع قلات اٹی اسہ علاقہ اسے ناپن	آلم تے امپنے جوبل ناشم تیان خلق کئے گوی اس چٹو ناغم تیان (لیلی مور، 11)
نانی	بزرگ ۽ نیازی اسے ناپن ہرانا ادرہ بولان جل اٹی ۽	آلم تے امپنے مزل تے نانی ۽ ح او نا ہند ۽ کڑب ناگانی ۽ (لیلی مور، 12)
گانی	کڑب ناٹ، قدبالاد اٹی بوز	آلم تے امپنے مزل تے نانی ۽ ح او نا ہند ۽ کڑب ناگانی ۽ (لیلی مور، 12)
ساگیر	ساہ ۽ ہلوک آ، ملخوت	آلم تے امپنے توبے آ ماگیر ۽ جٹ اس کپ کئے نے آن ملخوت ساگیر ۽ (لیلی مور، 13)
کیگ	ارادہ، نیت	آلم تے امپنے چھل آ کیگ کیک دستار ۽ نی بوزا کر کاٹم ناچید کیک (لیلی مور، 13)
چھل	چھشارا نامہراٹ ہلوک آپن	آلم تے امپنے چھل آ کیگ کیک دستار ۽ نی بوزا کر کاٹم ناچید کیک (لیلی مور، 13)
درگرو	ڈمب ڈمب، دھول انا توار	ہلیسہ بریوہ دھول انا ڈرگرو ۽ خن تے کن نانے پاوہ جان کنا کٹر ۽ (لیلی مور، 21)
ثنائی	دوست، جنگ، دوست	برکنا لیلی مورای نے کن ثنائی ۽ سٹکی سامونا نیم ن نانتیانی (لیلی مور، 31)
ڈیوالہ	مست، گنوک، دیوانہ	برو ا کنا اولاد ی پاپہ کئے ڈیوالہ ۽ گام تے ٹی دم ا فک جو کہ کیو دیوال آ (لیلی مور، 30)

(برجاء)